

FOLKEBIBLIOTEK SOM LITTERATURHUS

Oppsummering av seminar i litteraturformidling 22.01.16

Skrive for presentasjon v/Aud Tåga, prosjektleder Folkebibliotek som litteraturhus.

Målet med skrevet omtale av bøker er formidling.

Det kan være korte eller lange omtaler, alt etter hvor omtalene skal brukes.

ADVENTSKALENDER

Troms fylkesbibliotek lagde adventskalender for bibliotek i Troms, 2014 og 2015. I 2015 en todelt, en for ungdomslitteratur og en for voksenlitteratur. Bibliotekansatte ble invitert til å skrive omtaler. Her er kriteriene for omtale som ble brukt:

- Gode bøker som trenger formidling
- Bøkene må finnes som e-bøker og fysisk bok (se www.elantroms.no)
- Norske bøker innkjøpt av Kulturrådet
- Oversatte bøker for ungdom (gjelder kalenderen for ungdom)
- 250 – 300 tegn (inkludert mellomrom)

Hvor mye får man sagt i løpet av 250-300 tegn? To eksempler på omtaler som kom inn til adventskalenderen, begge på over 400 tegn. De fleste omtalene var så lange, noen lengre. Disse ble brukt. Kan en tekst være kortere og likevel gi mening eller burde man hatt ei grense på 600 tegn for denne typen omtaler?

- a) Vetle Lid Larssen: *Hvordan elske en far og overleve* (2015)
Romanen *Hvordan elske en far og overleve* (2015) er en selvbiografisk roman om forfatterens forhold til sin far, Lars Andreas Larssen. Boka omhandler utviklinga av deres relativt turbulente forhold, men også en del universelle betraktninger om far-sønn forholdet. Forfatteren beskriver også de siste årene da faren fikk Alzheimer og hvordan sykdommen bidro til en slags forsoning mellom dem. (449 tegn m/mellomrom)
- b) Sigbjørn Skåden: *Våke over dem som sover* (2014)
Amund Andersen, en ung og lovende samisk kunstner fra Skånland, med et presist kunstnerisk uttrykk, drar til Kautokeino om vinteren for å arbeide med verket som skal presenteres på Samisk kunstnersenter i Karasjok om våren. Han forteller ingenting om verket til noen, heller ikke til leseren, lanseringen blir derfor en uventet overraskelse. (423 tegn m/mellomrom)

BOKOMTALER/BOKANBEFALINGER

- Hvordan skriver man bokomtaler/bokanbefalinger?
  - Hva bør med? Hva skal med? Noe som ikke skal med?
  - Når man skriver bokanbefalinger, må man tenke målgrupper. Hva skal vi skrive og til hvem?
  - Hvorfor skriver vi, og når og hvor skal dette publiseres?
  - Man må presentere hovedpersonen(ene) – hovedprosjektet – og hva gjør hovedpersonen (ene) for å gjennomføre prosjektet.
  - Fagsjargong, fremmedord og forkortelser må man unngå.
  - Man tar med sjanger og tema.
  - Vurderingskriterier er viktig – det gjelder også den personlige stemmen.
  - Hvorfor vil vi anbefale boka vi skriver om?
-
- De to omtalene under ble skrevet av Aud til seminaret for å bruke som utgangspunkt for diskusjon i gruppene.
  - Gir omtalene nok informasjon, eller skal det være med mer? I tilfelle hva?
  - Kan man på bakgrunn av disse tekstene lage en kort informasjon?
-
- Det er også tatt med omtaler skrevet av forlag.

FOLKEBIBLIOTEK SOM LITTERATURHUS

- Er det noen forskjell på disse omtalene og de som er skrevet av bibliotekarer – i så fall hva består forskjellene av?
- Kan forlagsomtaler brukes i formidlingsarbeidet?

Ole Thorstensen *En snekkers dagbok* (2015) Pelikanen

Et nøye planlagt og fagmessig godt utført arbeid som holder avtalt pris, er viktig for håndverkeren. Det bidrar til fornøyde oppdragsgivere, og er det beste utgangspunktet for nye oppdrag. I boka forteller snekkeren eller tømmeren, som han helst kaller seg om arbeidet med å bygge ut et loft helt fra han leverer inn et anbud til han er ferdig med arbeidet. Det fortelles nøkternt og detaljert om arbeidets gang, om møtet med eieren av loftet og om hvilke strategier tømmeren velger for å få eierne til å gå med på hans løsninger, som er de beste og ikke alltid de dyreste: Det handler om å bygge opp tillit, være ærlig og vise at det er han og den andre snekkeren, mureren, elektrikeren, rørleggeren og maleren som kan håndverk. Tømmeren forteller om vennskap mellom håndverkene og om den gjensidige respekten, om gleden ved å arbeide flere samtidig på stedet og om felles måltider som noen ganger er varme lunsjer, andre kake og kaffe. Han forteller også om møte med familien som han arbeider for, og det er lune små sekvenser om møter med familiens små gutter.

Boka burde være pensum for alle som skal bygge ut i tillegg til å være pensum på studieretning for byggfag. (1172 tegn) (207 ord)

Ingeborg Arvola: *Neiden 1970* (2015) Cappelen

Hvordan elske en far - og overleve er tittelen på Vetle Lid Larsens roman fra 2015. Det kunne like gjerne vært tittelen på denne romanen. Ingeborg Arvola skriver i *Neiden 1970* om oppveksten hos faren i den kvenske bygda Neiden i Øst-Finnmark. Livet sammen med faren er fritt, hun opplever mye og har få restriksjoner. Å begynne i barnehage i Tromsø, hvor det er mange regler å måtte forholde seg til, blir et problem.

Faren har et problem, og han blir vel også etter hvert et problem for fortelleren som voksen. I oppveksten er han tilstedeværende til tross for fyllekulene sine. Han spiser epler i underbuksa, vasker kopper og sokker i samme vann og bruker en bokershorts som grytelapper. Fisketurene varer natta gjennom og fyllekulene enda lenger. En gang de drar til byen, ender de på fest, men om morgenen setter de seg på en benk for å vente på busset som skal gå om ettermiddagen. Samlivet mellom far og datter er fylt av glede, tilhørighet, fylleangst og flid.

Barndom og voksenliv reflekterer hverandre i denne sterke og sarte romanen, som handler om kjærlighet og sorg.

(1078 tegn) (186 ord)

Disse forlagsomtalen av Edvard Hoems to romaner ble også brukt i diskusjonene. Hva slags informasjon får man og hvordan kan den brukes?

Edvard Hoem: *Slåttekar i himmelen* (2014) Oktober forlag

Forlagets omtale:

Edvard Hoems oldefar heitte Knut Hansen Nesje, men alle kalla han berre Nesje. Forteljinga i denne romanen begynner utanfor Molde i 1874, der Nesje er slåttekar, og enkemann på andre året, med ein son å ta seg av. Plutseleg dukkar Serianna opp. Ho røyker pipe og får Nesje med på seifiske, og saman finn dei kjærleiken. Snart er dei gift og får barn. Menneska ved Frænfjorden lever eit liv i hardt arbeid, tett på jorden og fjorden. Men ein ny veg er i ferd med å opne seg i desse åra - stadig fleire sel det lille dei eig, og legg ut på den strie og eventyrlege reisa til Amerika. Seriannas søster Gjertine drøymmer om å dra, sjølv om ho er berre ungjenta. Det begynner å koma brev frå utvandrarar som fortel om ein frodig, men også ugjestmild prærie som skal bli til gardsbruk og heim. "Slåttekar i himmelen" er ein inspirert roman av forfattaren av Mors og fars historie. Det er ei forteljing om det nye og det gamle landet, om arbeid, byrkskap og kjærleik, om å vera villig til å satse og gjere store offer.

Edvard Hoem: *Bror din på prærien* (2014) Oktober forlag

Forlagets omtale:

Eilert Knutsen er berre seksten og eit halvt år gammal da han går om bord i dampskipet S/S Juno i Kristiansund, med kurs for Amerika. På kaia står far hans, slåttekaren Knut Hansen Nesje, sterkt prega av stunda. Seks veker seinare

FOLKEBIBLIOTEK SOM LITTERATURHUS

bankar Eilert på døra hos tante Gjertine i Day County, Sør-Dakota. Eilert er ein vakker ung mann, godt over seks fot høg, og jentene i det nye landet set blikket rett på han. Da han kysser den romantiske Rosa Edelblad, er det med både sterk lyst og frykt for å bli bunden. Eilert forsøker å la arbeidet styre han. Det skal kome ei stor og gjennomgripande vending i Eilerts liv, som om han har vore på feil spor. Etter tolv år som fri arbeidshand i Sør-Dakota, Minnesota og Wisconsin bryt han opp - slik 50 000 andre nordmenn i si tid gjorde - og startar på den lange reisa til prærien i Canada. Hausten 1905 tar han land ved Eidswold (Donalda), Alberta. Heime i Norge ser Nesje at åra går, og han uroar seg for om han skal få sjå sonen sin att i dette livet. "Bror din på prærien" er ein slektsroman og ein westernroman, fortalt på same sanslege vis og i same poetiske språk som Hoems roman frå 2014, den lovpriste "Slåttekar i himmelen".

Kan en kort informasjon om romanene fungere – i tilfelle når og hvor?

I disse to romanene har Edvard Hoem tatt utgangspunkt i fortellinger om nære slektinger. Han kjenner datoene for fødsel og død og tidspunkt for utvandring. Han har nok også hatt tilgang til skifteprotokoller, men ellers lite materiale. Historiene om personene og det de opplever er fiksjon, men fortalt på en slik måte at man kan tro det virkelig har hendt. Hoem har nok gjort grundige undersøkelser om tida menneskene levde i. Han tar med historiske hendelser i fortellingene, slik som at Alexander Kielland i 1902 blir amtmann i Romsdal og han har gjort god bruk av tilgjengelige arkiv. Hoem er en dyktig forteller og språkbruker. (633 tegn)
(Skrevet av Aud)

BOKANBEFALINGER

Guro Nesse, rådgiver ved Troms fylkesbibliotek, informerte om Bokanbefalinger, hvor og hvordan man kan legge ut bokanbefalinger.

Deichmanske bibliotek har utviklet Bokanbefalinger er utviklet av Deichmanske bibliotek med støtte fra Nasjonalbiblioteket. <http://anbefalinger.deichman.no/>

Ansatte i bibliotek er velkommen til å skrive anbefalinger her, og det er tusenvis av bokomtaler skrevet av kollegaer i hele Norge. Man kan lage deg lister av bokanbefalinger og bruke dem slik man vil. Her finnes anbefalinger av bøker for både barn, unge og voksne, både korte og lengre anbefalinger av skjønnlitteratur og fagbøker. Man kan bidra på tre måter:

Informasjon fra siden til bokanbefalinger:

- Dere får brukernavn og passord slik at dere kan logge dere på anbefalinger.deichman.no. Da kan dere mate bokanbefalinger inn i basen via et enkelt skjema.
- Dersom dere har en Wordpress-blogg installert, kan dere installere et plugin som oppretter en egen innholdstype "Bokanbefalinger". Pluginet pusher anbefalingene direkte til bokanbefalingsbasen. Betingelsen er at bloggen ligger på en egen server, altså ikke på wordpress.com
- Dere kan koble dere mot databasen direkte via APIet vårt, for eksempel ved å opprette en kobling mellom hjemmesiden deres og bokanbefalingsbasen. Mer om APIet på <http://anbefalinger.deichman.no>

SAMTALE OM FRØKEN JULIE

Som en del seminaret var deltakerne publikum på samtalen om teaterstykket Frøken Julie, som Hålogaland teater (HT) satte opp. Teatersjef Nina Wester, HT, ledet samtalen med skuespillerne Ketil Høegh og Marte M Solem.

Ette samtalen snakket deltakerne på seminaret om samtalen og hvordan den hadde fungert.

BOKSØK

Trine Mellem, rådgiver ved Troms fylkesbibliotek viste <http://boksok.no/>

FINNMARK INTERNASJONALE LITTERATURFESTIVAL

FOLKEBIBLIOTEK SOM LITTERATURHUS

Sunniva Knutsen, rådgiver ved Finnmark fylkesbibliotek presenterte Finnmark internasjonale litteraturfestival, som arrangeres 16.-19. november 2016 i Kirkenes. www.finnlitt.no Tema er mentalitet.